

ไพลิน ตรงเมธีรัตน์.

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี: หลักการเบื้องต้นและกระบวนการธุรกิจ.

1. การบัญชี -- การประมวลผลข้อมูล. 2. ระบบการจัดเก็บและค้นข้อมูล -- การบัญชี.

HF5679

ISBN 978-616-304-052-6

ลิขสิทธิ์ของรองศาสตราจารย์ ดร.ไพลิน ตรงเมธีรัตน์

สงวนลิขสิทธิ์

ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 5 เดือนกันยายน 2566

จำนวน 60 เล่ม

จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายโดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ท่าพระจันทร์: อาคารธรรมศาสตร์ 60 ปี ชั้น U1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ถนนพระจันทร์ กรุงเทพฯ 10200 โทร. 0-2223-9232

ศูนย์รังสิต: อาคารโคมบริหาร ชั้น 3 ห้อง 317 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120

โทร. 0-2564-2859-60 โทรสาร 0-2564-2860

<http://thammasatpress.tu.ac.th>, e-mail: unipress@tu.ac.th

พิมพ์ที่โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พิมพ์ครั้งที่ 1	เดือนธันวาคม 2561	จำนวน 200 เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ 1	เดือนพฤศจิกายน 2562	จำนวน 300 เล่ม (ฉบับพิมพ์เพิ่ม)
พิมพ์ครั้งที่ 2	เดือนกันยายน 2563	จำนวน 200 เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ 2	เดือนธันวาคม 2563	จำนวน 500 เล่ม (ฉบับพิมพ์เพิ่ม)
พิมพ์ครั้งที่ 3	เดือนพฤษภาคม 2564	จำนวน 500 เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ 4	เดือนสิงหาคม 2565	จำนวน 200 เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ 5	เดือนกันยายน 2566	จำนวน 60 เล่ม

ราคาเล่มละ 340.- บาท

สารบัญย่อ

บทที่ 1	แนวคิดพื้นฐานของระบบสารสนเทศทางการบัญชี	1
บทที่ 2	กระบวนการทางธุรกิจและระบบสารสนเทศ	15
บทที่ 3	เทคนิคและเครื่องมือเอกสารอธิบายระบบ	35
บทที่ 4	วงจรรายได้	59
บทที่ 5	วงจรรายจ่าย	83
บทที่ 6	วงจรการผลิตและวงจรสินทรัพย์ระยะยาว	109
บทที่ 7	วงจรการบริหารทรัพยากรมนุษย์และเงินเดือนค่าจ้าง	131
บทที่ 8	ระบบบัญชีแยกประเภททั่วไปและการรายงาน	147
บทที่ 9	การฉ้อโกงและการใช้งานคอมพิวเตอร์ในทางมิชอบ	167
บทที่ 10	การควบคุมและการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร	185
บทที่ 11	การควบคุมเพื่อความมั่นคงสารสนเทศ	207
บทที่ 12	การควบคุมเพื่อการรักษาความลับและภาวะส่วนตัว	227
บทที่ 13	การควบคุมเพื่อคุณภาพในการประมวลผลและสภาพพร้อมใช้งาน	241
	บรรณานุกรม	258
	คำขอบคุณ	262
	ดัชนี	264

สารบัญ

สารบัญภาพ	(12)
สารบัญตาราง	(14)
คำนิยาม	(15)
คำนำ	(17)
บทที่ 1 แนวคิดพื้นฐานของระบบสารสนเทศทางการบัญชี	1
บทนำ	2
แนวคิดระบบสารสนเทศทางการบัญชี	2
ข้อมูลและสารสนเทศ	4
การบัญชี	6
กระบวนการทางธุรกิจและความต้องการสารสนเทศ	8
ห่วงโซ่คุณค่า	10
องค์ประกอบการศึกษาาระบบสารสนเทศทางการบัญชี	12
คำถามท้ายบท	13
บทที่ 2 กระบวนการทางธุรกิจและระบบสารสนเทศ	15
บทนำ	16
แบบการทำงานของระบบสารสนเทศ	16
วงจรการบัญชีการเงินและการบัญชีบริหาร	17
ข้อมูลนำเข้า	19
การจัดเก็บข้อมูล	21
การประมวลผล	25
ผลลัพธ์	26
การสื่อสารและเครือข่าย	28
วงจรรายการค้า	29
ระบบการวางแผนทรัพยากรทั่วทั้งองค์กร	31
คำถามท้ายบท	33

บทที่ 3 เทคนิคและเครื่องมือเอกสารอธิบายระบบ	35
บทนำ	36
แผนภาพกระแสข้อมูล	36
ผังงาน	42
หลักการพื้นฐานในการจัดทำผังงาน	45
ผังงานเอกสาร	46
ผังงานระบบ	48
ผังงานโปรแกรม	49
แผนภาพกระบวนการธุรกิจ	49
กรณีศึกษากระบวนการชำระเงินของบริษัท รักบุญซี จำกัด	52
คำถามท้ายบท	57
บทที่ 4 วงจรรายได้	59
บทนำ	60
กระบวนการและการตัดสินใจ	61
รายงานและเอกสารเบื้องต้น	63
ภัยคุกคามและการควบคุม	64
การรับคำสั่งเพื่อขาย	65
การส่งสินค้า	70
การเรียกเก็บเงิน	72
การรับชำระเงินจากลูกค้า	76
คำถามท้ายบท	79
บทที่ 5 วงจรรายจ่าย	83
บทนำ	84
กระบวนการและการตัดสินใจ	85
รายงานและเอกสารเบื้องต้น	87
ภัยคุกคามและการควบคุม	88
การสั่งซื้อ	89
การรับสินค้า	96

การอนุมัติใบแจ้งหนี้	99
การจ่ายเงิน	102
คำถามท้ายบท	105
บทที่ 6 วงจรการผลิตและวงจรสินทรัพย์ระยะยาว	109
บทนำ	110
กระบวนการและการตัดสินใจ	111
รายงานและเอกสารเบื้องต้น	112
ภัยคุกคามและการควบคุม	113
การออกแบบผลิตภัณฑ์	114
การวางแผนและกำหนดตารางการผลิต	115
การปฏิบัติการการผลิต	117
การบัญชีต้นทุน	118
วงจรสินทรัพย์ระยะยาว	122
การได้มาซึ่งสินทรัพย์ระยะยาว	123
การบำรุงรักษาสินทรัพย์ระยะยาว	124
การจำหน่ายสินทรัพย์ระยะยาวจากบัญชี	125
คำถามท้ายบท	126
บทที่ 7 วงจรการบริหารทรัพยากรมนุษย์และเงินเดือนค่าจ้าง	131
บทนำ	132
กระบวนการและการตัดสินใจ	132
รายงานและเอกสารเบื้องต้น	136
ภัยคุกคามและการควบคุม	137
การปรับปรุงเพิ่มข้อมูลหลัก	138
การตรวจสอบเวลาการทำงานและการเข้างาน	139
การจัดทำบัญชีเงินเดือนค่าจ้าง	141
การจ่ายเงินเดือนค่าจ้าง	142
การจัดทำและจ่ายภาษีหัก ณ ที่จ่ายและรายการหักอื่นๆ	143
คำถามท้ายบท	145

บทที่ 8 ระบบบัญชีแยกประเภททั่วไปและการรายงาน	147
บทนำ	148
กระบวนการ	148
รายงานและเอกสารเบื้องต้น	149
ภัยคุกคามและการควบคุม	150
การปรับปรุงบัญชีแยกประเภททั่วไป	151
การผ่านรายการปรับปรุง	154
การจัดทำงบการเงิน	155
การนำส่งงบการเงินและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ	156
การนำส่งงบการเงินด้วย XBRL	156
การจัดทำรายงานเพื่อการบริหาร	158
การบัญชีตามความรับผิดชอบและการงบประมาณยืดหยุ่น	160
การรายงานและแผนภูมิ	161
คำถามท้ายบท	164
บทที่ 9 การฉ้อโกงและการใช้งานคอมพิวเตอร์ในทางมิชอบ	167
บทนำ	168
ภัยคุกคามต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี	168
การทุจริต	169
การฉ้อโกงด้วยคอมพิวเตอร์	171
การโจมตีและการใช้โดยมิชอบ	172
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	174
สามเหลี่ยมทุจริต	176
การป้องกันและการตรวจพบการทุจริตและการใช้โดยมิชอบ	179
คำถามท้ายบท	181
บทที่ 10 การควบคุมและการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร	185
บทนำ	186
แนวคิดการควบคุมภายใน	186
การควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ	187
กรอบการกำกับดูแลและบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ	188
กรอบการควบคุมภายในแบบบูรณาการ	191

กรอบการบริหารความเสี่ยงองค์กร	192
กรอบการบริหารความเสี่ยงบูรณาการกลยุทธ์และการดำเนินงาน	201
<i>คำถามท้ายบท</i>	205
บทที่ 11 การควบคุมเพื่อความมั่นคงสารสนเทศ	207
บทนำ	208
แนวคิดความมั่นคงของสารสนเทศ	208
การควบคุมเชิงป้องกัน	211
การควบคุมเชิงตรวจจับ	220
การควบคุมเชิงแก้ไข	221
<i>คำถามท้ายบท</i>	224
บทที่ 12 การควบคุมเพื่อการรักษาความลับและภาวะส่วนตัว	227
บทนำ	228
การรักษาความลับ	228
ภาวะส่วนตัว	230
การเข้ารหัสลับ	231
<i>คำถามท้ายบท</i>	238
บทที่ 13 การควบคุมเพื่อคุณภาพในการประมวลผลและสภาพพร้อมใช้งาน	241
บทนำ	242
คุณภาพในการประมวลผล	242
การควบคุมข้อมูลนำเข้า	242
การควบคุมการประมวลผล	245
การควบคุมผลลัพธ์	246
สภาพพร้อมใช้งาน	247
<i>คำถามท้ายบท</i>	255
บรรณานุกรม	258
คำขอบคุณ	262
ดัชนี	264

สารบัญภาพ

ภาพ 1-1	ระบบและระบบย่อยลักษณะลำดับขั้น	3
ภาพ 1-2	ระบบและระบบย่อยลักษณะปฏิสัมพันธ์	4
ภาพ 1-3	ห่วงโซ่คุณค่าของระบบสารสนเทศทางการบัญชี	7
ภาพ 1-4	ห่วงโซ่คุณค่า	11
ภาพ 2-1	ตัวแบบระบบสารสนเทศ	16
ภาพ 2-2	วงจรการบัญชีการเงิน	17
ภาพ 2-3	วงจรการบัญชีบริหาร	18
ภาพ 2-4	โครงการจัดเก็บข้อมูล	24
ภาพ 2-5	การประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์	26
ภาพ 2-6	ตัวอย่างโครงสร้างพื้นฐานเครือข่ายและการสื่อสารขององค์กร	28
ภาพ 2-7	ระบบสารสนเทศทางการบัญชีและวงจรรายการค้า	30
ภาพ 3-1	สัญลักษณ์สำหรับแผนภาพกระแสข้อมูล	37
ภาพ 3-2	ตัวอย่างแผนภาพกระแสข้อมูล ระดับบริษัท	39
ภาพ 3-3	ตัวอย่างแผนภาพกระแสข้อมูล ระดับศูนย์	40
ภาพ 3-4	แผนภาพกระแสข้อมูล ระดับหนึ่ง ระบบ 1.0 และ ระบบ 3.0	40
ภาพ 3-5	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับสอง	41
ภาพ 3-6	สัญลักษณ์สำหรับผังงาน: ส่วนนำเข้า/ผลลัพธ์	43
ภาพ 3-7	สัญลักษณ์สำหรับผังงาน: ส่วนประมวลผล	44
ภาพ 3-8	สัญลักษณ์สำหรับผังงาน: ส่วนจัดเก็บข้อมูล	44
ภาพ 3-9	สัญลักษณ์สำหรับผังงาน: ส่วนทางเดินข้อมูลและอื่นๆ	45
ภาพ 3-10	ตัวอย่างผังงานเอกสาร	47
ภาพ 3-11	ตัวอย่างผังงานระบบ	48
ภาพ 3-12	ตัวอย่างผังงานโปรแกรม	49
ภาพ 3-13	สัญลักษณ์พื้นฐานสำหรับแผนภาพกระบวนการธุรกิจ	51
ภาพ 3-14	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับบริษัท ระบบการชำระเงิน	53
ภาพ 3-15	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับศูนย์ ระบบการชำระเงิน	53
ภาพ 3-16	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับหนึ่ง 3.0 อนุมัติ ลงนามเช็ค	54

ภาพ 3-17	ผังงานเอกสาร ระบบการชำระเงิน	55
ภาพ 3-18	แผนภาพกระบวนการธุรกิจ ระบบการชำระเงิน	56
ภาพ 4-1	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับบริบท วงจรรายได้	60
ภาพ 4-2	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับศูนย์ วงจรรายได้	61
ภาพ 4-3	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับหนึ่ง 1.0 การรับคำสั่งเพื่อขาย	66
ภาพ 4-4	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับหนึ่ง 2.0 การส่งสินค้า	72
ภาพ 4-5	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับหนึ่ง 3.0 การเรียกเก็บเงิน	73
ภาพ 4-6	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับหนึ่ง 4.0 การรับชำระเงิน	77
ภาพ 5-1	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับบริบท วงจรรายจ่าย	84
ภาพ 5-2	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับศูนย์ วงจรรายจ่าย	85
ภาพ 5-3	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับหนึ่ง 1.0 การสั่งซื้อ	89
ภาพ 5-4	มาตรการการควบคุมเพื่อป้องกันการให้สินบน	95
ภาพ 5-5	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับหนึ่ง 2.0 การรับสินค้า	96
ภาพ 5-6	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับหนึ่ง 3.0 การอนุมัติใบแจ้งหนี้	99
ภาพ 5-7	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับหนึ่ง 4.0 การจ่ายเงิน	102
ภาพ 6-1	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับบริบท วงจรการผลิต	110
ภาพ 6-2	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับศูนย์ วงจรการผลิต	111
ภาพ 6-3	ผังงาน วงจรสินทรัพย์ระยะยาว	122
ภาพ 7-1	แผนภาพระดับบริบท ระบบเงินเดือนค่าจ้าง	134
ภาพ 7-2	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับศูนย์ ระบบเงินเดือนค่าจ้าง	136
ภาพ 8-1	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับบริบท ระบบบัญชีแยกประเภททั่วไปและการรายงาน	148
ภาพ 8-2	แผนภาพกระแสข้อมูลระดับศูนย์ ระบบบัญชีแยกประเภททั่วไปและการรายงาน	149
ภาพ 8-3	ตัวอย่างร่องรอยการตรวจสอบในระบบสารสนเทศทางการบัญชี	154
ภาพ 8-4	ตัวอย่างการวัดผลดุลยภาพและการเชื่อมโยงกับกลยุทธ์	159
ภาพ 8-5	ตัวอย่างแผนภูมิวง สามมิติ ก	162
ภาพ 8-6	ตัวอย่างแผนภูมิวง สามมิติ ข	162
ภาพ 8-7	ตัวอย่างแผนภูมิวง สองมิติ ค	162
ภาพ 9-1	สามเหลี่ยมทูลจรีด	176
ภาพ 10-1	การควบคุมภายในตามหน้าที่	187
ภาพ 13-1	การสำรองข้อมูล	250

สารบัญตาราง

ตาราง 2-1	ตัวอย่างกิจกรรมทางธุรกิจและเอกสารเบื้องต้นที่เกี่ยวข้อง	20
ตาราง 3-1	ตัวอย่างการใช้คำกริยา คุณศัพท์และคำนามกำกับสัญลักษณ์ กระบวนการประมวลผลในแผนภาพกระแสข้อมูล	38
ตาราง 3-2	สรุปหน้าที่งานและกระบวนการ	52
ตาราง 4-1	ตัวอย่างกระบวนการ การตัดสินใจและสารสนเทศที่จำเป็นในวงจรรายได้	62
ตาราง 5-1	ตัวอย่างกระบวนการ การตัดสินใจและสารสนเทศที่จำเป็นในวงจรรายจ่าย	86
ตาราง 7-1	ตัวอย่างกระบวนการ การตัดสินใจและสารสนเทศที่จำเป็น ในวงจรการบริหารทรัพยากรมนุษย์และเงินเดือนค่าจ้าง	135
ตาราง 8-1	ศูนย์ความรับผิดชอบ ความรับผิดชอบและรายงาน	160
ตาราง 9-1	ตัวอย่างแรงกดดัน	177
ตาราง 10-1	ตัวอย่างการประเมินประโยชน์และต้นทุนการควบคุม	197
ตาราง 12-1	เปรียบเทียบการเข้ารหัสลับแบบกุญแจสมมาตรและอสมมาตร	234